

Manj šolskega naraščaja - kaj nas čaka?

Pred nekaj dnevi so se zaključili vpisi v slovensko osnovno in nižjo srednjo šolo na Tržaškem. Medtem ko je število srednješolcev približno isto kot lani, je posebno občutno padel vpis v prve razrede slovenske osnovne šole. Letos je torej kar 91 učencev manj, skupno pa je v osnovnih šolah na Tržaškem 1087, medtem ko je bilo lani 1178 vpisanih otrok. Če primerjamo število vpisanih v prvi razred z lanskim številom, ugotovimo, da je letos vpisanih 168 otrok, lani pa jih je bilo 198, torej imamo letos v prvih razredih kar 30 otrok manj.

Številke se same komentirajo. Vprašanje pa je seveda drugačno. Ne glede na usodo slovenske šole se ob teh številkah postavlja predvsem drugo vprašanje. Bomo preživeli? Ali ne postajamo tudi mi kot tiste redke živali, ki so na indeksu ogroženih živih bitij in se razne organizacije in države borijo za njihov obstoj. Tudi mi se borimo za dosego zaščitnega zakona, deset tisoč nas je bilo na Travniku v Gorici in med njimi, na srečo tudi veliko mladine, otrok, šolarjev in tudi dojenčkov, toda če bomo ta zakon kdaj dobili, nas bo dovolj, da ga bomo znali ovrednotiti in ceniti? Za koga se borimo in delamo? Komu bodo koristili kulturni domovi, igrišča, društva in zveze, krovne organizacije, založništva in časopisi, če ne bo ljudi, ki bi jih brali in širili?

Vsi se zavedamo tega, toda kot je običajno in človeško, nihče si s temi vprašanji ne beli preveč glave, saj si vsakdo reče, kaj morem jaz kot posameznik. Saj v bistvu ne gre za to, kaj more posameznik. Demografski padec je splošen pojav v vseh gospodarsko razvitih deželah, toda razlika se pojavlja predvsem v kvantiteti. To kar si s težavo komaj lahko privoščimo, n. pr. nemški narod, si more privoščiti slovenski? Kaj pa manjšina?

Jasno je, da na otroke ne moremo gledati samo s tega vidika, kot na število ljudi, ki bo sedelo v šolskih klopeh, kot na tiste, ki so naraščaj naših športnih ekip itd. Otrok je seveda nekaj več in vendar kaže, da sodobni ljudje nimamo tega čuta. Može bi bilo zanimivo vedeti, kaj bi prišlo

M. T.

dalje na 2. strani ■

Se bo Francija rešila iz težav?

Zaradi čedalje večjih gospodarskih in socialnih težav v državi se je francoski predsednik Mitterand prejšnji teden odločil za korenite spremembe v svoji vladi. Dosedanji ministrski predsednik Mauroy je odstopil, vlado pa je zapustil tudi minister za gospodarstvo Delors, ki je veljal za odločnega zagovornika politike strogega varčevanja. Delors je prevzel pomembno funkcijo v Evropski gospodarski skupnosti.

Kot se v demokraciji navadno dogaja in kot je tudi prav, se morajo politiki odpovedati svojim funkcijam in odgovornostim, ko se izkaže, da njihovo delo ni učinkovito, da so zagrešili kake napake, da skratka niso kos nalogam, ki so jih prevzeli v javnem življenju. Tega pravila se je držal predsednik francoske republike Mitterand, ko je povzročil pravi potres v pariški vladi, čeprav so jo v ogromni večini sestavljali socialisti, predsednikovi strankni tovariši. Institucija demisij je v demokraciji za politike to, kar je za državljane sodstvo. Odstop je namreč sankcija, ki jo mora politik prevzeti na svoja ramena, ko se izkaže, da z njegovim delom nekaj ni v redu. Drugo vprašanje je, seveda, primer politika, ki zagreši kaznivo dejanje.

Za novega ministrskega predsednika je Mitterand imenoval 37-letnega Laurenta Fabiusa, ki je eden njegovih najožjih in najtesnejših sodelavcev. S tem je Francija

dobila najmlajšega predsednika vlade v vsej svoji zgodovini. Tudi ministri so po večini mladi ljudje.

Druga, v političnem pogledu gotovo pomembnejša novost je odsotnost predstavnikov komunistične partije v novi vladi Laurenta Fabiusa. Centralni komite partije je sklenil, da komunisti ne bodo več sodelovali v vladi, ker da niso prejeli zadovoljivega odgovora na vprašanja, ki so se tikala gospodarske in socialne politike nove vlade.

V tej zvezi je pariški Le Monde prejšnji teden napisal, da so bila gospodarska vprašanja sicer odločilnega pomena pri ravnanju komunistične partije, kajti neso-glasja glede gospodarske politike so bila očitna, vendar je imela svojo težo pri odločitvi komunistov tudi »mednarodna vzajemnost«. List pri tem misli na solidarnost, ki mora ali bi morala vladati med vsemi komunističnimi partijami in gibanji na svetu. Zato pravi, da bi bil »pravi čudež, če bi se vlada takšne države, kakršna je Francija, mogla trajno izogibati blokovski logiki«. »Z izstopom komunistov iz francoske vlade, izgine nekaj, kar je bilo treba smatrati za anomalijo«. Komunistov ni več v vladah tudi tistih maloštevilnih evropskih držav — poudarja Le Monde — kjer so bi-

nadaljevanje na 2. strani ■

Slovinci in deželne volitve na Koroškem

Na začetku tega meseca so v Celovcu zborovali delegati Koroške enotne liste z vsega dvojezičnega območja in razpravljali o deželnih volitvah, ki bodo konec letošnjega septembra. Po daljši in poglobljeni razpravi so delegati sklenili, da bo Koroška enotna lista na bližnjih volitvah nastopila skupno z Alternativno listo. Na zborovanju so z glasovanjem določili tudi kandidate na skupni listi. Največ glasov so prejeli Mirko Kert, dr. Pavle Apovnik in Karel Smolle, ki so znana imena v življenju in boju koroških Slovencev za priznanje osnovnih narodnih pravic.

Tako na deželnih volitvah leta 1975 kot štiri leta kasneje je Koroška enotna lista zbrala sicer lepo število glasov, a se ji ni posrečilo izvoliti svojega predstavnika v koroški deželni zbor. Položaj je zdaj še težavnejši, ker volilni predpisi niso v korist manjših političnih skupin; koroški Slovenci pa so poleg tega razdeljeni na več volilnih okrožij. V svojem govoru na zborovanju je predsednik Koroške enotne li-

ste Karel Smolle pojasnil, da se smatra »lista za izvrševalko stališč«, ki jih glede narodnih vprašanj zagovarjata Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij, se pravi obe osrednji organizaciji koroških Slovencev. »Koroška enotna lista — je še dejal govornik — ni tretja sila med ali nad osrednjima organizacijama, ampak nosilec samostojnega političnega udejstvovanja koroških Slovencev«, ki skupno »s Klubom slovenskih občinskih odbornikov, s Skupnostjo južnokoroških kmetov in Koroško solidarnostjo soustvarja politiko samostojnosti«.

Na zborovanju v Celovcu, ki se ga je udeležil tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, dr. Matevž Grilc, so obširno razpravljali o programu, s katerim se bo predstavila na deželnih volitvah skupna lista (KEL in AL — Koroška enotna lista in Alternativna lista —). Program bo vseboval natančne gospodarske in socialne postavke, katerih uresničenje naj

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

□ NEDELJA, 29. julija, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Zaklad Sierra Madre«, dramatisirana zgodba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 »Toč ali kabaret za pasje dni«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Kulturna srečanja; 15.00 Na počitnicah; 16.00 Turizem; 18.00 Ernst Raupach: »Mlinar in njegova hči«, žalostna igra v petih dejanjih; 19.00 Radijski dnevnik.

□ PONEDELJEK, 30. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Mozaik; 8.20 Trim za vsakogar; 9.00 Otroški kotiček; 9.40 Film; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert Simfonikov RTV Ljubljana; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Roman v nadaljevanjih: Tone Svetina: »Ukana«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zbor »Pod lipo« iz Barnasa in Zbor »Lorenzo Perosi« iz Fiumicella; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Sprehodi po tržaških predmestjih: (21) »Od ilegale do magdalenskega Slavčka«; 16.00 Plesna ura sede; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 Monografija; 19.00 Radijski dnevnik.

□ TOREK, 31. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.20 Turizem; 8.45 Konjiček za vsakogar; 9.10 Zdravniški nasveti; 9.40 Niti življenja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.30 Zapiski na robu; 12.00 Roman v nadaljevanjih: Tone Svetina: »Ukana«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Sprehodi po tržaških predmestjih: (22) »Po sledovih lepe Vide ... Sprehod po Miramaru in Grljanu«; 15.00 Mladi mladim; 16.05 Naši posnetki v živo; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 Tone Freljih: »Igra resnice«; 19.00 Radijski dnevnik.

□ SREDA, 1. avgusta, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.20 Trim za vsakogar; 8.45 Domače živali; 9.15 Iz našega vsakdana; 9.45 Pesniki; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Roman v nadaljevanjih: Tone Svetina: »Ukana«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zbor »Obala« iz Kopra; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Sprehodi po tržaških predmestjih: (23) »Otroški vrtec Ciril-Methodove družbe na Kolonji«; 16.00 Folklor narodov Jugoslavije; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 »Dober večer my Lady - bye bye moj ljubi fant!«; 19.00 Radijski dnevnik.

□ ČETRTEK, 2. avgusta, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.20 Turizem; 8.45 Konjiček za vsakogar; 9.10 Zdravniški nasveti; 9.40 Črtica; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Roman v nadaljevanjih: Tone Svetina: »Ukana«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Sprehodi po tržaških predmestjih: (24) »Še nekaj zanimivosti o Kolonji«; 16.00 Natečaj slovenskih popevk v začetku stoletja; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Gioacchino Rossini: La cambiale di matrimonio; 19.00 Radijski dnevnik.

□ PETEK, 3. avgusta, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po nae; 8.00 Kratka poročila; 8.20 Trim za vsakogar; 8.45 Domače živali; 9.10 Po poteh Ludwiga II.; 9.40 Slovenska poezija skozi stoletja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert Glasbene matice v Kulturnem domu v Trstu; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Roman v nadaljevanjih: Tone Svetina: »Ukana«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Ljubljanski oktet; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Sprehodi po tržaških predmestjih: (25) »Na obisku pri Kolonjčanu«; 16.00 Plesna ura sede; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album: nabožna glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

□ SOBOTA, 4. avgusta, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 9.00 Otroški kotiček; 9.40 Na ekranu; 10.00 Kratka poročila; 14.10 Koncert; 11.30 Ivan Trinko ob 120-letnici rojstva; 12.15 Na počitnicah; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Okostnjak v omari; 15.00 Diskorama; 16.00 Po svetu sem in tja; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 »Toč ali kabaret za pasje dni«; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Slovenci in deželne volitve...

■ nadaljevanje s 1. strani

pomaga k odstranjenju krize na južnem Koroškem.

V političnem pogledu pa pomeni nastop skupne liste jasen in neposreden odgovor tristranskemu sporazumu, ki so ga bile sklenile vodilne politične stranke na Koroškem (socialistična, ljudska in svobodnjaška stranka) in ki predvideva, kakšna politika, naj se vodi do slovenske narodne manjšine. Ta politika pa dejansko duši našo manjšino, ker je neposreden odraz stališč nemškonacionalističnih sil, zbranih okrog Heimatdiensta. Te sile občasno prihajajo na dan z novimi predlogi, katerih uresničenje naj prispeva »k dokončni ureditvi« manjšinskega vprašanja na Koroškem.

NOVI PREDSEDNIK

Francoski krščansko-demokratski poslanec, 77-letni Pierre Pflimlin je v torek, 24. t. m., bil pri drugem glasovanju izvoljen za predsednika evropskega parlamenta. Ta je imel v Strasbourgu svojo prvo sejo po volitvah 17. junija.

Pierre Pflimlin je bil predsednik zadnje francoske vlade pred De Gaulleom (leta 1958). Bil je tudi župan v Strasbourgu. Dosedanja predsednika evropskega parlamenta sta bila Francozinja Simone Veil (liberalna stranka) in Nizozemec, socialist Peter Dankert. Pflimlin je bil izvoljen z absolutno večino glasov.

40-letnica atentata na Hitlerja

V Zahodnem Berlinu je bila 20. t. m. spominska svečanost ob 40-letnici atentata na Hitlerja, ki ni dosegel, kot znano, svojega glavnega cilja. Nacistični diktator bi moral pri atentatu umreti, skupina generalov in visokih častnikov nemške vojske pa bi morala aretirati glavne predstavnike nacističnega režima, sestaviti začasno vlado z nalogo, da se začne pogajati za sklenitev miru. Polkovnik Klaus Schenk von Stauffenberg je bil odložen v bunkerju v Vzhodni Prusiji, kjer je bival takrat Hitler, aktovkvo s peklenskim strojem. Ko se je ta razpočil, je Hitler bil le lažje ranjen v roko, medtem ko so bili ubiti dva generala, en polkovnik in en stenograf. Polkovnik Von Stauffenberg je bil aretiran v Berlinu in še istega dne ubit. Upor je bil v krvi zadušen, saj je bilo obešenih 89 upornikov, nekateri znani generali pa so naredili samomor. V svojem govoru na spominski sve-

Zadnji predlog je n.pr. zahteval, naj se glede dvojezičnega šolstva razpiše referendum. Upravičeno so zato na zborovanju v Celovcu naglasili, da pomeni skupni nastop na deželnih volitvah nezaupnico tristranskemu paktu med socialistično, ljudsko in svobodnjaško stranko. Deželne volitve bodo 30. septembra.

—o—

Vlada in naša manjšina

Iz Rima je prišla vest, da so se na pobudo ministra za odnose z deželami Romito sestali predstavniki strank, ki sestavljajo vladno večino, in razpravljali o vsebini zakonskega osnutka za zaščito slovenske manjšine. Gre za osnutek, ki bi ga morala vlada predložiti parlamentu, kot je bil že napovedal minister Romita.

Zdi se, da so na že omenjeni seji sklenili, naj se zakonski osnutek sestavi na osnovi poročila, ki ga je v okviru znane komisije Cassandro pripravil prefekt Rizzo. O tem poročilu smo v našem listu že pisali. Slovenski člani komisije Cassandro (Sirk, Siškovič, Volčič, Iskra in Spetič) so ga zavrnil in sestavili svoje poročilo, ki predvideva enako raven zaščite za manjšino, ne glede na kraje bivanja.

Že v naslednjih dneh bomo morda videli, kaj je v resnici z zakonskim osnutkom za zaščito naše manjšine, ki ga napoveduje minister Romita.

čnanosti je zahodnonemški kancler Helmut Kohl dejal, da so zarotniki imeli le malo možnosti za uspeh. Njihova akcija pa je imela to zaslugo, da je svetu pokazala, da za časa nacizma Nemčije niso sestavljali sami Hitlerjevi sodelavci. Spominske slovesnosti v Zahodnem Berlinu so se udeležili predsednik republike Von Weizsaecker ter predstavniki političnega, sindikalnega ter kulturnega življenja.

—o—

MANJ ŠOLSKEGA NARAŠČAJA — KAJ NAS ČAKA?

■ nadaljevanje s 1. strani

na dan, če bi za nekaj časa vsakdo od nas premišljeval, kaj mu pomenijo otroci, mladina na splošno. Seveda, če si lahko ob izletih, kopanju, televiziji, sejah, zborovanjih, praznikih in veseljih vzamemo nekaj časa za to.

Se bo Francija rešila iz težav?

■ nadaljevanje s 1. strani

li še pred nekaj leti (Francija, Finska, Portugalska), italijanski zgodovinski kompromis je tudi že stvar preteklosti, čeprav je treba pri tem upoštevati, da komunisti tedaj niso prišli v vlado, temveč le v njeno večino.

Za Francijo se torej začena novo obdobje v njegovi zgodovini. Vso odgovornost za nadaljnji razvoj gospodarskega, so-

cialnega in splošno političnega življenja so prevzeli socialisti, ki bodo zato na prihodnjih državnozbornih volitvah prestali hudo preizkušnjo. Tedaj se bo videlo, če je sedanji koreniti poseg predsednika republike Mitteranda kaj koristil, oziroma ali ni morda tudi v Franciji, kot drugod v Evropi, v zatonu levica kot takšna, in sicer v varianti zahodnega socializma oziroma socialdemokracije.

PROSTOR MLADIH

Pogumno zvesti izročilu!

Na tretjem slovenskem zamejskem skavtskem jamboreju v Globasnici na Koroškem je bilo v nedeljo posebno slovesno in prijetno. Skavte in skavtinje, ki so tam postavili šest podtaborov ob 25-letnici Slovenskih koroških skavtov, je obiskalo kakih 600 svojcev, prijateljev, starih članov in članic ter gostov s Tržaškega, Goriškega in pa iz Koroške.

Dopoldne je bilo na vrsti slovesno dviganje zastav pod 23 metri visokim jamborom. Sledila je mašna daritev na prostem. Somaševalo je šest duhovnikov: trije duhovni asistenti, ki so stalno na taborih (Marjan Markežič za Gorico, Jože Andolšek za Celovec in Dušan Jakomin za Trst), tržaški glavni duhovni vodja Tone Bedenčič, goriški škofov vikar Oskar Simčič in domači župnik iz Globasnice Peter Sticker. Ta je izrazil zadovoljstvo, da so skavti in skavtinje za svoj veliki skupni tabor izbrali ravno to prijazno faro pod Peco. Pridigal je g. Markežič.

Ob dviganju zastav je najprej spregovoril načelnik koroškega podtabora Maks Domej. Sledil je pozdrav Marjana Jevnikarja, ki vodi enega izmed tržaških podtaborov (ostala dva vodita Eva Fičur in Tomaž Simčič), za Gorico pa je spregovoril načelnik obeh povezanih podtaborov Mauro Leban.

Isti trije voditelji so nagovorili zbrane skavte (teh je v Globasnici stalno okoli 310, z nekajdnevni gosti pa so v nede-

stanoviteljica koroških skavtinj Marija Spieler, župnik Vinko Zaletel, predstavniki nemškogovorečih skavtov in drugi, ki jih prireditelji niso mogli naštet, kot niso utegnili prebrati številnih pismenih čestitk in pozdravov. Nekateri koroški zastopniki pa so jamboree obiskali že prejšnje dni. Dobro zastopan je bil tudi tisk z uredniki in dopisniki Ognjišča, Družine, Nedelje, Radia Trst A, Radia Opčine, medtem ko sta ekipi Radia Celovec in RTV Ljubljana obiskala tabor že prej.

Sicer pa formalnosti in pozdravov ni bilo veliko, ker niso v skavtski naravi. Ve-

liko je povedala pesem. Nagovori omenjenih zastopnikov so poudarili vsebino gesla letošnjega jamboreeja: Pogumno zvesti izročilu! Močan je bil poudarek na zvestobi krščanskemu, narodnemu in skavtskemu bogatemu izročilu. V imenu staršev se je organizaciji zahvalil Livio Valenčič.

Koroški skavti so za svoj jubilej poskrbeli za več spominskih izdaj. Natisnili so posebno pesmarico s posvetilom ustanovitelju, salezijanskemu duhovniku Janezu Rovanu. Pripravili so skavtske razglednice, pečat, nalepko in značko, taborno himno ipd. Najlepši spomini pa bodo seveda ostali v srcih in izkušnjah s tega velikega tabora, ki se še nadaljuje, saj se bo uradno končal v nedeljo, tržaški in goriški udeleženci pa se bodo vrnili domov na zadnji dan julija. Do takrat se bo zvrstilo še več nepozabnih vtisov.

Ob smrti Clausa Gattererja

Pisalo se je leto 1952, ko mi je nekdo nekega jesenskega dne pustil v Grudnovi trgovini in trafiki v Devinu, kjer sem kot študent pomagal prodajati cigarete — tedaj je namreč bil velik promet, ker so v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja bile cigarete znatno cenejše kot v Italiji — za moje takratne pojme izredno lepo vizitko z napisom CLAUS GATTERER - JOURNALIST. Bratranec, ki mi je vizitko izročil, mi je dejal, da me prinašalec vizitke naproša za pogovor v Plesovem hotelu v Devinu, kjer je bival.

Prav najmanjšega pojma nisem imel, kdo naj bi bil ta časnikar. Njegovega imena nisem nikdar slišal. Predstavljal pa sem si, da bova govorila o takratnem položaju v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja, o nadaljnji usodi Trsta, o govoricah, da se med Italijo in Jugoslavijo vodijo tajna pogajanja in podobno. Trst je bil tedaj še vedno v središču pozornosti svetovne javnosti, čeprav Zahodnjaki niso več kazali tolikšne vneme, da bi ga vrnili Italiji. Tudi v Trstu so se namreč začele rahlo čutiti posledice informbirojevske resolucije iz leta 1948, čeprav je takratna Zavezniška vojaška uprava v bistvu nadaljevala s svojo proitalijansko politiko.

Če se ne motim, sem se proti večeru zglasil v Plesovem hotelu, kjer me je že čakal razmeroma mlad, vljuden in prijetno nasmejan človek. V gladki italijanščini mi je povedal, da je dopisnik avstrijskega dnevnika Salzburger Nachrichten, da pa je doma iz Južnega Tirola, se pravi pripadnik nemške jezikovne skupnosti v Italiji. Na svoje veliko začudenje sem brž ugotovil dvoje: da mož odlično pozna položaj v Trstu in njegovi okolici in da kaže izredno zanimanje za problematiko slovenske narodne skupnosti tako na Tržaškem kot tudi v krajih, ki so tedaj že bili pod Italijo (Goriška, Benečija).

Claus Gatterer se je predvsem zanimal, kaj mislijo Slovenci o nadaljnji usodi Svobodnega tržaškega ozemlja. Moja izvajanja si je marljivo beležil. Pogovor je trajal precej časa, ker je časnikarja zanimalo tudi ravnanje ZVU s Slovenci. Poslovila sva se, ne da bi ga vprašal, kdo mu je dal moj

naslov. Ni poteklo mnogo dni, ko se je v takratnem italijanskem dnevniku pojavil oster napad na Salzburger Nachrichten in na Clausa Gattererja, ki je bil priobčil daljši sestavek o svojem obisku v Trstu. Napisan je bil objektivno in se je takoj opazilo, da ga je sestavil dober poznavalec ljudi in razmer.

O Clausu Gattererju sem pozneje slišal, da je postal eden izvedencev za južnotirološko vprašanje, kar je dokazal s svojo solidno knjigo »Im Kampf gegen Rom«. (V boju proti Rimu). Claus Gatterer je s svojim pisanjem ustvaril v mednarodnem svetu ustrezno, za južne Tirolce ugodno, ozračje.

Nič se nisem zato čudil, ko sem od svojih prijateljev na Koroškem zvedel, da je Claus Gatterer zavzemal pravična stališča tudi do problematike naše narodne manjšine v Avstriji in da je zaradi takih stališč bil trn v peti nemškemu nacionalistom.

Drago Legiša
dalje na 5. strani ■

—o—

Armenske grožnje Jugoslaviji

Tajna armenska vojska za osvoboditev Armenije grozi jugoslovanskim udeležencem olimpiade v Los Angelesu in vsem jugoslovanskim veleposlaništvom po svetu s terorističnimi dejanji. Skupina trdi, da Jugoslavija podpira Turčijo pri rododomu Armencev. Dokaz za to naj bi bila zelo stroga obsodba proti dvema Armencema, ki sta lani umorila v Beogradu turškega veleposlanika Balkara in sta bila 9. marca letos obsojena. Omenjena skupina »Asala« zahteva preklic obsodbe. V nasprotnem primeru grozi s smrtjo olimpijskim atletom in diplomatskem osebju. Podobno grožnjo je »Asala« naslovila že prejšnji mesec tudi na Turčijo.

Za grožnje je zvedela agencija Ansa v Rimu, ki je prejela pismo, odposlano iz nekega francoskega mesta. Skupina »Asala« je v zadnjih desetih letih prevzela odgovornost za umore kakih 30 turških predstavnikov.

Kongres AIDLICM v Milanu

Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur (AIDLICM) sporoča, da bo od 27. do 29. t.m. imelo v Milanu svoj X. kongres, na katerem bodo člani združenja ocenili delovanje v preteklih dveh letih, sprejeli nove člane ter izvolili tako novi federalni kakor novi izvršni svet.

Kongres, ki se bo začel 27. t.m. ob 10. uri, bo v »Palazzu delle Stelline«, Corso Magenta št. 61. Pozdravni govor bo imel milanski župan.

Teritorialni tajnik
za italijansko republiko
Tavo Burat (Gustavo Buratti)

ljo presegli število 350) in obiskovalce na popoldanskem tabornem ognju. Med njimi so bili s Tržaškega deželni svetovalec Drago Štoka, tržaški občinski odbornik Aleš Lokar, predstavnik Slovenske prosvete Sergij Pahor, z Goriškega škofov vikar Oskar Simčič, števerjanski podžupan Ciril Terpin, iz Koroške predsednik in tajnik Krščanske kulturne zveze Janko Zerzer in Nužej Tommajer, rektor Doma v Tinjah in glavni urednik Nedelje Jože Kopeinig, u-

PREJELI SMO:

Slovenska skupnost o aktualnih problemih na Tržaškem

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na svoji zadnji seji pretresal več problemov, ki so trenutno v ospredju javne pozornosti in zadevajo še posebej Slovence. Med temi gre omeniti najprej še vedno odprto vprašanje v zvezi z načrti ljudskih gradenj PEEP na Opčinah, glede katerega je SSK v zadnjem času izvedla več posegov z namenom, da bi se omenjeni načrti pregledali. Tako je naslovila na tržaškega župana in odbornika za urbanistiko pismo, v katerem podrobno utemeljuje razloge za revizijo omenjenih načrtov, ki so bili izdelani leta 1978 in ne ustrezajo več sedanjim razmeram. Prizadeti lastniki zemljišč pa so prav tako naslovili na Občino vlogo, v kateri predlagajo stvarne alternativne rešitve glede področij, ki bi tudi zadrževali in občini prihranile velike izdatke za razne infrastrukture. Kakor je občina sklenila pregledati načrte glede hitre ceste pri Sv. Soboti, tako prizadeti lastniki in drugi openski domačini

Veleposlanik M. Kosin se poslavlja

V teh dneh se je jugoslovanski veleposlanik v Rimu Marko Kosin poslovil od predstavnikov političnega in upravnega življenja v Trstu. Prevzel je namreč predsedstvo odbora za mednarodne odnose pri izvršnem svetu SR Slovenije.

Tako je bil v ponedeljek na uradnem obisku pri vladnem komisarju dr. Marrosuju, nato pri predsedniku tržaške Trgovinske zbornice inž. Tombesiju. V torek dopoldne je jugoslovanski veleposlanik obiskal predsednika deželnega odbora Comelija in predsednika deželnega sveta Turella. Posebno prisrčno pa je bilo poslovlilo srečanje s predstavniki slovenske narodne skupnosti v zamejstvu, s člani enotne delegacije in predstavniki slovenskih organizacij.

80 let godbenega društva »Prosek«

Vsak resnično občuten praznik ima zagotovljen uspeh. Tako bi tudi lahko rekli za tridnevno slavlje, ki je bilo konec prejšnjega tedna na Proseku, kjer je domača godba na pihala praznovala svojo 80. obletnico delovanja.

Še posebej slovesno je bilo v nedeljo, ko je bila na vrsti zaključna slovesnost. Praznično vzdušje je bilo že na višku med sprevodom prisotnih godb iz vasi do Balance, kjer je bilo vse pripravljeno za koncerte in prijetno vzdušje. Za posebno barvitost so poskrbele številne narodne noše, ki so spremljale godbe.

Na koncertu godb iz zamejstva in Slovenije je prva nastopila godba na pihala »Nabrežina«, ki jo vodi Slavko Mislej. Sle-

upravičeno pričakujejo, da bo storila glede načrtov PEEP na Opčinah.

Drug problem, ki življenjsko zadeva zlasti slovensko prebivalstvo na Krasu, so naravni parki in podobna področja, ki jih predvideva deželni urbanistični načrt. Pri tem je izvršni odbor SSK ugotovil, da okoliške občinske uprave nimajo enotnih po-

gledov do te problematike. Zato se bodo morale vse politične sile izjasniti o tem vprašanju.

Izvršni odbor SSK je pozitivno ocenil program in potek proslav ob 40-letnici Rižarne, ki sta jih priredili tržaška pokrajina in odbor za obrambo vrednot odpornišva in pri katerih se je dosledno spoštovala tudi slovenščina.

Končno se je izvršni odbor seznanil s političnim položajem v devinsko-nabrežinski občini, ki je nastal z odstopom župana Škerka in odpira vrsto problemov v okviru tamkajšnje upravne koalicije, katere sestavni del je tudi SSK.

V Nabrežini bodo izvolili novega župana

Devinsko-nabrežinski občinski odbor je na ponedeljkovi seji (23. t. m.) vzel na znanje odstop župana Albina Škerka. Ta je s pismom, naslovljenim na občinski svet, uradno sporočil, da odstopa iz zdravstvenih razlogov, in pojasnjuje, da zapušča tudi mesto občinskega svetovaleca. Občinski odbor je sklenil sklicati sejo občinskega sveta, ki mora najprej vzeti na znanje odstop Albina Škerka in ga nadomestiti v občinskem svetu. Seja bo v petek, 27. t. m.

V občinskem svetu bo Škerka nadomestil prvi neizvoljeni kandidat na komunistični listi, to je bivši občinski svetovalec in odbornik Mario Fragiaco. Medtem ko pišemo, pa še ni znano, kdo bo novi župan. O kandidatu, ki naj prevzame dediščino Albina Škerka, bodo razpravljali predstavniki strank, ki sestavljajo sedanjo koalicijo v občini Devin-Nabrežina. Gre za KPI, SSK in PSI, ki so sklenile sporazum za skupno upravljanje občine leta 1982, potem ko je od volitev leta 1980 vodil upravo manjšinski odbor KPI in PSI, SSK pa mu je omogočala življenje s tem, da je glasovala za občinski proračun.

Nove občinske volitve v devinsko-nabrežinski občini bodo sredi prihodnjega leta, tako da do konca mandata manjka le še 10 mesecev. V tem času pa bi morala uprava do konca izpeljati eno svojih temeljnih programskih postavk, se pravi odobriti spremembo občinskega regulacijskega načrta. O tem kočljivem vprašanju so v okviru pristojne občinske komisije razprav-

ljali tudi pred dnevi. Odbornik za urbanistiko Brezigar, ki pripada SSK, je izjavil, da so naredili nov korak naprej, tako da bo v kratkem uprava lahko posredovala tehnikom natančna navodila, kako naj se izoblikujejo spremembe regulacijskega načrta. V tem pogledu bi torej ne smelo biti težav za obstoj koalicije do konca mandata. Jasno pa je, da bo prihodnjih 10 mesecev izrednega pomena za uresničenje te postavke iz skupnega programa koalicije in tudi za uresničenje ostalih programskih točk. Zato tudi ni vseeno, kdo bo v tem času na čelu občinske uprave.

Z odstopom župana Škerka se v občini Devin-Nabrežina gotovo zaključuje važno razdobje, v katerem je Škerk vedno imel pomembno, vodilno vlogo. Tudi naš list mu želi predvsem zdravja, da bi mogel v prihodnosti stati s svojimi nasveti ob strani svojim naslednikom.

—o—

Kaj napoveduje Vladimir Dedijer

Mednarodno Russellovo razsodišče bo uvedlo preiskavo o kršenju človekovih pravic v Jugoslaviji. Tako je v soboto, 21. t. m., napovedal predsednik razsodišča, nekdanji Titov življenjepisec Vladimir Dedijer. Ta ugotavlja, da je bil nedavni sodni postopek proti dr. Vojislavu Šešlju »pravni zločin«, ker sta bili z obsodbo na osem let ječe kršeni jugoslovanska ustava in tudi vrsta jugoslovanskih zakonov. Dedijer je še izjavil, da je dal pobudo za ta proces Branko Mikulič, ki zastopa republiko Bosno-Hercegovino v kolektivnem predsedstvu jugoslovanske federacije. Dedijerjeve obtožbe pa se raztezajo tudi na vodstvo hrvaških komunistov; v bistvu mu očita oživljanje stalinizma, pri čemer še posebej navaja nedavne napade na okrog 200 slovenskih in srbskih pisateljev in umetnikov, osumljenih nekakšnega protirevolucionarnega združenja, ta očitek pa spravlja napadence v nevarnost kakega preganjanja. V nasprotju s takimi stališči vodilnih hrvaških komunistov pa navaja Dedijer Mitjo Ribičiča, ki je v minulih dneh že obsodil neostalinistične ukrepe na Hrvaškem, izrekel pa se je tudi proti takim političnim procesom, kot je bil v Sarajevu proti dr. Šešlju.

Kje naj bodo leta 1992 zimske olimpijske igre

Dežela Furlanija - Julijska krajina, Slovenija in Koroška zahtevajo od pristojnih vsedravnih olimpijskih odborov, da podprejo njihovo kandidato za skupno organizacijo zimskih olimpijskih iger za leto 1992. Sporočilo so sočasno izdali v Italiji in Avstriji. V sporočilu je rečeno, da pripadajo Koroška, Furlanija - Julijska krajina in Slovenija različnim političnim sistemom, a da jih označuje bogata tradicija tesnega političnega, kulturnega in športnega sodelovanja ter da nudijo območja Trbiža, Beljaka in Kranjske gore primeren zimskošportni sistem za organizacijo zimskih olimpijskih iger brez velikih dodatnih stroškov.

Predsedstva obeh dežel in republike Slovenije bodo uradni predlog posredovala olimpijskim odborom. Septembra se bodo sestali, da bi dokončno izdelali kandidature. Kot so poudarili pobudniki, se ta kandidatura rojeva v samem osrčju stare Srednje Evrope. Njena glavna prednost pa je v tem, da bi odpadle možnosti za bojkot, saj ne bi bilo več temeljnih političnih pogojev, ki so doslej omogočali vpletanje političnih elementov v športne igre. Poleg tega so že sedaj razpoložljive vse potrebne zimskošportne naprave. Hotelske zmogljivosti so že danes zadostne, saj omogočajo istočasno 80 tisoč nočnin. Infrastrukture so odlične in prometne zveze več kot zadovoljive. V bližini olimpijskih iger pa so kar tri letališča. Naj ob koncu omenimo še, da je za zimske olimpijske igre leta 1992 že postavila svojo kandidato tudi Cortina.

***

OB SMRTI CLAUSA GATTERERJA

■ nadaljevanje s 3. strani

Prezgodnja smrt Clausa Gattererja me je zato prizadela in razžalostila. Umrli je za rakom, ko mu je bilo 60 let. Pokopali so ga 7. julija v rojstni vasi Sexten na Južnem Tirolskem. Prav je, da so ga na njegovi zadnji poti pospremili tudi nekateri slovenski časnikarji in predstavniki koroških Slovencev. Prav je tudi, da mu je Karel Smolle od Koroške enotne liste izrekel ob odprtem grobu besede zahvale. Govoril je tudi v našem imenu.

Zanimiva razstava kmečkih predmetov v Števerjanu

Konec prejšnjega tedna je bila v Formentinijevem gradu v Števerjanu zanimiva etnografska razstava starih kmečkih predmetov, orodja, pohištva, a tudi najrazličnejših vezenin in pletenih izdelkov. Razstavo so pripravili grof Michele Formentini v sodelovanju z Agrituristom, Kmečko banko v Gorici in nekaterimi drugimi organizacijami.

Dve grajski dvorani, v katerih je bilo razstavljeno vse bogato predmetno izročilo naših prednikov, sta privabili veliko obiskovalcev, ki so si z zanimanjem ogledali bogato razstavo, nekateri pa tudi pomislili na nakup. Številni pa so si z zanimanjem ogledovali tudi nekatere predmete, ki so bili razstavljeni na vrtu.

Razstava ima nedvomno svojo vrednost ne samo zaradi številnih in bogatih primerkov nekaterih izdelkov, njena posebna vrednost je v njenem sporočilu. Iz orodja in drugih razstavnih predmetov si namreč lahko ustvarimo precej jasno podobo o delu in življenju naših dedov in babic, obenem pa lahko cenimo tudi izostren estetski okus, ki je ob skrbi za najpreprostejšo in najtrdnjšo in praktično podobo skrbel tudi za lepo obliko ali celo umetniško izrazno poročilo.

—o—

»MLADA BRIEZA« V ŽABNICAH

Kulturno rekreacijsko letovanje benečanskih otrok, ki ga prirejajo kulturna društva iz Benečije in ga poznamo pod imenom »Mlada brieza«, se je letos začelo v nedeljo, 22. t.m., v Žabnicah. Iz raznih razlogov so namreč organizatorji letos izbrali za letovanje zavetišče Mangart v Žabnicah, kjer bo do 4. avgusta bivalo približno 60 otrok.

Kanalska dolina bo tako odlična priložnost za številne izlete in sprehode, a tudi za zabavo in tečaje slovenščine, glasbe, likovne umetnosti ter drugih spretnosti. Bivanje v Kanalski dolini bo za benečanske otroke tudi odlična priložnost, da se še bolj spoznajo in spoprijateljijo s svojimi sovrstniki iz Žabnic, Ukev in iz drugih krajev.

—o—

KDO BO VLADAL?

Izraelska laburistična stranka je po državnozbornih volitvah z dne 23. t.m. sicer stranka relativne večine, a ni dosegla uspeha, ki bi ji stoo odstotno zagotavljal oblast v državi. Dobila je 45 poslancev, stranka ministrskega predsednika Shamira, »Likud«, pa 41. V parlamentu je 120 poslancev. Tako laburisti kot »Likud« lahko sestavijo vlado le s podporo manjšinskih strank.

Kriza v občini Tipana

Občina Tipana, ki je po svojem ozemlju ena največjih v deželi, je po seji občinskega sveta, ki je bila v petek, 20. t.m., brez župana, ki je odstopil. Župan Balloch, ki politično pripada republikanski stranki, je bil izvoljen leta 1980 in je vodil odbor občinskih mož, ki so ga sestavljali predstavniki krajevne liste.

Kriza v tipanski občini je bila pravzaprav že nekaj časa precej občutena, še posebej pa se je zaostrila po nekaterih županovih izjavah v zadnjih časih, ko se ni hotel izreči v korist slovenske globalne zaščite, češ da njegova stranka ni zavzela stališča. Krizo pa so pospešile tudi težave pri vodenju občinske uprave in popotresne obnove, ki se še ni zaključila. Kriza v odboru je bila namreč že taka, da je bilo vsakršno delo nemogoče.

Po sprejetju županovega odstopa se je seja prekinila, saj svetovalci niso imeli konkretnih predlogov za županovega naslednika. O tem naj bi se izrekli na seji, ki bo še ta teden.

J.M. GABRJE - ZGODOVINSKI ORIS IN KULTURNO DELOVANJE

I.

Izvor imena vasi

Ime vasi Gabrje izhaja iz imena drevesa gaber, ki je gosto posejan na treh gričih, ki obdajajo vas. Lahko bi rekli, da je to tipično drevo, ki dobro uspeva na teh gričih, ki obdajajo vas v obliki anfiteatra, imenovani Škrpelin, Brestovec in Goličevnik. Če se pomaknemo proti vzhodu, kjer leži veriga gričev, imenovana Fajtovski hribi, bomo našli povečini gaje borov, medtem ko je kraški svet na jugovzhodu posajen povečini z borji, hrasti in nizkim grmičevjem.

Grič Škrpelin leži na vzhodu, grič Goličevnik leži na jugu. Vaščani ga imenujejo tako, ker je polovico prekrit z živo skalo. Ob tem leži Brestovec, ki je najvišji grič. Ime pa je dobil po drevesu brest.

Vaščani pravijo, da so Benečani posekali vse hraste na tem delu Krasa, ker so jih uporabljali

za gradnjo Benetk. Od tedaj je ostalo več gričev na Krasu le živa skala, kot je npr. Goličevnik.

Nastanek in kulturni razvoj vasi

Nekateri vaščani menijo, da je bila prva hiša, ki je bila zgrajena v Gabrjah, prav furmanska gostilna, zgrajena približno pred 300 leti v času cesarstva. Bila je zadnja furmanska gostilna ob najkrajši poti, ki je peljala v Trst. Furmanska gostilna je imela štalo vprežnih konjev, pa tudi kolarja in kovača, ki sta popravljala vozove in kočije, ter nekaj sob za goste. Ob furmanski gostilni je polagoma zrasla vas. Cerkev je bila morda zgrajena že prej kot furmanska gostilna. Gabrska župnija spada sicer po številu ljudi med manjše slovenske župnije goriške nadškofije, je pa po svojem nastanku ena zelo starih, saj ima krstne knjige, ki nosijo letnico 1650. V 16. stoletju so področje upravljali župniki iz Devina, kas-

neje pa iz Moše. Leta 1728 je bila cerkev posvečena patronu sv. Miklavžu. Kuracija so postale Gabrje leta 1857, župnija leta 1937.

Trenutno obsega župnija tri vasi in dva zaselka, v katerih živi 392 oseb. Vasi so Rubije, Gabrje, Vrh ter zaselka Boškini in Ušje.

Cerkev in furmanska gostilna sta danes gotovo najstarejši, še obstoječi stavbi v Gabrjah. Vendar je najstarejši datum, ki priča o nastanku gabrske vasi, iz leta 1494, omenjen v knjigi »Srednjeveški urbarji za Slovenijo«. V njem je napisano: »V Gabrjah, blizu Sovodenj, na levem bregu Vipave, sta dve kmetiji; obe sta bili zaradi najemnikov in Turkov prepuščeni za eno marko in 20 šilingov.

Ondod je brajda, obdeluje jo Jurij Gulik in služi star ovsa. Tamkaj je mitnica, ki se jo oddaja. Urbar iz leta 1494 navaja glede mitnice: mitnina se pobira od inozemskih tovornikov iz Kranjske in Koroške.«

Se do prve svetovne vojne Gabrje niso imele trgovine, pošte ipd. in so bile torej le zaselek Rubij. V Rubijah so bile namreč pošta, mlin, trgovina in kovačnica, zato lahko rečemo, da je

STIKI MED ARGENTINO IN VELIKO BRITANIJO

Vse kaže, da se neuradni stiki med Veliko Britanijo in Argentino za odpravo spora zaradi Falklandskega ali Malvinskega otočja nadaljujejo. Prvi stik pred dnevi v Bernu se je iznenada prekinil, vendar se zdi, da se pogovori posredno nadaljujejo, pri tem pa sodelujejo predstavniki Brazilije in Švice, ki zastopata argentinske oziroma britanske interese. V dobro obveščenihih krogih pravijo, da se bodo pogovori tudi uradno nadaljevali, in sicer tokrat v Braziliji. Zaradi Falklandskega otočja sta se v letu 1982 spopadli Velika Britanija in Argentina. Argentinska vojska je zasedla otočje, čemur je sledilo britansko izkrcanje, ki je naredilo konec argentinski zasedbi Falklandskega oziroma Malvinskega otočja.

BO IN BOBBIO DOSMRTNA SENATORJA

Predsednik senata Cossiga je uradno sporočil senatni zbornici, da sta bila imenovana za dosmrtna senatorja profesorja Carlo Bo in Norberto Bobbio. Za senatorja ju je imenoval predsednik republike. Prvi je znani literarni kritik, drugi pa je filozof. Bo je rektor univerze v Urbinu.

Slikarska kolonija »Rudi Kogej« v Bovcu

V Bovcu, znanem letoviškem kraju pod Kaninom ob gorenji Soči, prirejajo vsako leto slikarsko kolonijo v spomin tolminskemu slikarju Rudiju Kogeu, ki je 1968 umrl v tem kraju. Po rodu je bil iz Idrije, kjer se je rodil leta 1899, končal realko ter se posvetil slikanju. Studiral je v Zagrebu, na Dunaju, zatem pa v središču Toskane, v Florenci, kjer je preživel celih 20 let. Po zadnji vojski se je ustavil v Tolminu, kjer je poučeval na gimnaziji in plodno ustvarjal. Tolminski pokrajini, od samega Tolmina pa do Trente, je posvetil številna dela, pa tudi spominski oboležjem, npr. domačemu kraju Simona Gregorčiča, Vrsnemu in Sv. Lovrencu. Se posebno pa mu je uspelo zadeti barvo reke Soče in nje-nega pritoka Tolminke. Sodeloval pa je redno tudi v tolminskem prosvetnem življenju, režiral igre in pripravljajal sijajne kulise. Bil je v pravem pomenu tolminski slikar in prosvetitelj.

Slikarska kolonija v Bovcu, ki nosi njegovo ime, je sedaj po vrsti že enajsta. Udeležilo se je deset slikarjev in sicer: Peter Adamič, Franc Golob, Vili Kamper, Stanka Komac, Janez Kovačič, Rafael Nemeč, Peter Pečevnik, Tomaž Perko, Jaka Torkar, Tomaž Železnik. Dela, ki so jih slikarji ustvarili, so sedaj razstavljeni v hotelu »Kanin« v Bovcu in so na ogled obiskovalcem do konca julija.

Posebna slikarska kolonija v spomin tega delavnega, zavednega in ustvarjalnega slikarja je gotovo povsem uspela prireditelj v počastitev njegovega spomina. Mnogo talentov je znal usmeriti k nadaljnjemu izobraževanju. Od teh so se uveljavili n.pr. Robert Rutar, Miloš Volarič, Vinko Knez, zlasti pa še Marjanca Dakskofler, poročena Savinšek, ki se je uveljavila v Parizu.

Zanimivo pa je, da je Rudi Kogej sam le redko razstavljal. V Tolminu dvakrat, enkrat pa v Idriji. Dela so mu ljudje sprti odnašali, le malo mu jih je ostajalo doma. Tako zelo so se bila ljudem priljubila. Rudi Kogej je ob vsem svojem prefinjenem umetniškem izrazu ostajal povezan z ljudsko dušo, s primorsko barvitostjo, ki diha iz njegovih del. Obenem z ljubeznijo do preizkušene primorske zemlje, njenih ljudi in njihove usode. Kot takšen je ostal zapisan za zmeraj v srcu svojih tolminskih in primorskih rojakov.

Jožko Savli

NOVO ZNANSTVENO DELO ALEŠA LOKARJA

Pri založbi G. Giappichelli v Turinu je te dni izšlo novo znanstveno delo univerzitetnega profesorja in slovenskega političnega delavca v Trstu Aleša Lokarja. Knjiga ima naslov »Qualità ed innovazione nei sistemi produttivi« (Kakovost in inovacija v proizvodnih sistemih), iz česar izhaja, da gre za italijansko pisano delo, ki je izrazito znanstvene narave. V uvodu avtor pravi, da je knjiga rezultat interdisciplinarnih prizadevanj, ki grede od blagoznanstva, pojmovanega v klasičnem pomenu te besede, do proizvodnih sistemov kot takih. Te sisteme avtor proučuje tako iz tehnološkega kot ekonomskega in organizacijskega vidika.

Knjiga ima kakih 320 strani in je seveda namenjena bolj ožjemu krogu izvedencev

***

SOVJETSKA ZVEZA IMA 275 MILIJONOV PREBIVALCEV

Osrednji statistični urad v Moskvi je uradno sporočil, da ima Sovjetska zveza 275 milijonov prebivalcev. Pred enim letom jih je imela natančno dva in pol milijona manj.

Amnestija predvsem za politične jetnike

Na Poljskem so v nedeljo, 22. t.m., proslavljali 40-letnico komunističnega režima. Za to priložnost je poljski parlament z večino glasov odobril splošno amnestijo za politične in navadne pripornike. Vseh političnih jetnikov je 653, med njimi so tudi štirje voditelji odbora za družbeno samozaščito KOR, proti katerim se je pred kratkim začel sodni postopek.

Prvi komentarji o tem ukrepu poljskega režima so previdno pozitivni. Za poljsko Cerkev je amnestija pomemben korak za normaliziranje položaja in za obnovitev socialnega dialoga. Zvedelo se je, da je vod-

stvo poljske Cerkve vnaprej dobilo na vpogled osnutek zakona o amnestiji. Svoj komentar je posredovalo ameriško zunanje ministrstvo. To pozitivno komentira amnestijo, dodaja pa, da pričakujejo Združene države še nadaljnjo sprostitev, in sicer v znamenju iskrenega dialoga med sedanji-mi oblastniki in poljskim ljudstvom. V krogih Atlantske zveze so opozorili, da bodo amnestijo upoštevali pri nadaljnjih odnosih s Poljsko. Kot znano, se je Zahod ob uvedbi obsednega stanja decembra leta 1982 odločil za gospodarske sankcije proti poljskemu režimu.

bila ta vas središče življenja. Danes so Rubije majhno naselje, pred prvo svetovno vojno pa so bile pomembna vas. Pomen jim je dajal grad, ki se je dvigal nad njimi. Rubijski grofje so bili imenitni gospodje. Ob Vipavi so si postavili mlin, kovačnico, trgovino, pošto in dve gostilni. Takrat so Rubije štejele kakih petdeset hiš. Ko pa je stekla železnica, je rubijski grof dosegel, da so Rubije dobile tudi železniško postajo.

Baron Bianchi je bil zadnji plemič, ki je še stanoval v srednjeveškem Rubijskem gradu. Danes je ta grad v razvalinah in potniki, ki prihajajo iz sovođenjske strani ali pa od gornjih Gaberij proti Rubijam, bodo lahko videli še razpadajoče zidove, brez strehe, oken in vrat. Ta grad sedaj razpada, o njem kmalu ne bo več sledu. Predstavlja pa zanimiv košček goriške zgodovine; o njem pa so že pisali nekateri domači zgodovinarji. Skoro na istem mestu, kjer štrlijo v zrak razvaline zadnjega fevdalnega gradu, je v tem kraju stal še pred njim manjši grad z okroglimi stolpi.

Začetki tega gradu segajo daleč nazaj v zgodovino. Pozneje je v 15. in 16. stoletju nastal na tem mestu sedanji grad štirikotne oblike, s štiri-

mi stolpi, na vsakem vogalu po eden. Gospodari tega gradu so bili grofje Della Torre in eden od teh, po imenu Jurij, je imel leta 1563 v gosteh slovenskega protestantskega pridigarja Primoža Trubarja.

Pozneje je kupila grad družina Edling ter ga proti koncu 16. stoletja prodala baronu Ciprijanu Coroniniju. Za časa gradiščanske vojne (1616-1617), je bil v gradu sedež štaba nadvojvodskih čet, ki so sodelovale v tej vojni.

Dvesto let pozneje, leta 1813, pa je prišlo v Rubijah do večje bitke med francoskimi in avstrijskimi četami. Končala se je z zmago Francozov, ki so 6. oktobra 1813 zasedli most čez Vipavo, zaradi katerega je prišlo do bitke. Seveda pa ta zmaga ni bila odločilna za bivanje Francozov v teh krajih, ker se je vojna med Avstrijo in Napoleonom odločila na bojišču pri Lipskem, v bitki od 16. do 19. oktobra 1813.

Rubijski grad je še dolgo potem nosil sledove krogel iz tiste bitke. Takratni gospodar je bil namreč v takšnih gospodarskih težavah, da ni mogel misliti na popravilo gradu. Že okrog leta 1801 je moral prodati mlin, ki je stal pod gradom ob Vipavi, in nekaj zemljišča, da bi se rešil naj-

večjih dolgov. Leta 1858, ko so gradili železnico Trst - Gorica - Videm, so odstopili tudi del grajskega parka za železniško progo. Leta 1870 pa so precej temeljito posekali grajski gozd. Vse to pa lastnikov ni moglo rešiti iz denarne stiske, v katero so zašli po vsej verjetnosti zaradi slabega gospodarjenja in morali so ponuditi grad in posestvo na prodaj. Kupil ga je leta 1872 baron Leonard Bianchi.

Novi gospodar gradu je tedaj prišel še pred kratkim v Gorico in ko se je nekoč sprehajal po Rubijah, si je ogledal kraj in grajsko okolje, ki mu je tako ugajalo, da se je odločil za nakup gradu in vsega posestva.

Baron Leonard je bil vse drugačega kova kot prejšnji grajski lastnik. Začel je takoj obnavljati grad, poskrbel za gradnjo nove ceste proti Vrhu, poskrbel za ulično razsvetljavo v Rubijah, ukazal odstraniti lesen most čez Vipavo in ga nadomestil z železnim. Za prehod čez novi most je določil mostnino, ki so jo plačevali vsi, ki so ta most uporabljali, dokler ga ni odkupila uprava Goriške škofije.

(Dalje)

Cerkev in država

Veleposlaništvo Nikarague pri Sveti Stolicy je izročilo časnikašem daljše poročilo v zvezi z izgonom desetih tujih duhovnikov iz Nikarague. Poročilo pravi, da vlada Nikarague ni proti Cerkvi, a da je proti vsem tistim, ki postavljajo v dvom veljavnost vrednot revolucije in osnove, na katerih se gradi nova država. Vlada v Managui je izgnala 10 tujih duhovnikov iz države zaradi njihove politične dejavnosti in zaradi njihovega vmešavanja v notranje zadeve države. Iz Nikarague so torej bili izgnani, pravi poročilo, ne zato, ker so duhovniki, temveč zato, ker so kot tuji državljani odkrito politično delovali in pri tem kršili obstoječe zakone. Za domače duhovnike ni nobene ovire, nadaljuje poročilo veleposlaništva Nikarague pri Sveti Stolicy, za politično udejstvovanje, saj so državljani Nikarague. Vlada pa ne priznava enakih pravic tujcem, pa naj bodo duhovniki ali ne. Enotnost v katoliški Cerkev pa ni v nevarnosti zaradi sporov teološke narave, temveč zaradi nasprotujočih si političnih stališč znotraj same Cerkve. Na koncu poročilo pravi, da vlada v Managui želi doseči resničen sporazum s Cerkvijo, ki naj odpravi sedanje nerazumevanje in sedanje konflikte.

Na poročilo veleposlaništva Nikarague je že odgovorilo vatikansko glasilo Osservatore Romano. To je v bistvu poudarilo, da bi vlada v Managui morala preklicati ukrep o izgonu že omenjenih tujih duhovnikov, če hoče, da ji bo mednarodna javnost verjela. Vatikansko glasilo pri tem navaja več dejstev, iz katerih izhaja, da je Cerkev v Nikaragui zares preganjana. Na koncu pa poudarja, da sandinisti ne bi nikdar prišli na oblast in izšli iz revolucije zmagoviti, če jih ne bi podprla tudi katoliška Cerkev. V uporabi proti diktaturji Somoz, naglašata vatikanski list, Cerkev ni igrala podrejene vloge.

»Boom« italijansko-jugoslovanske obmejne trgovine v zatonu

Tako imenovani »boom« italijansko-jugoslovanske obmejne trgovine je v zatonu, kot so izvedenci pričakovali in napovedovali. V zadnjih dveh letih se je namreč vrednost te trgovine kar podvojila. Od 376 milijard lir v letu 1982 se je v letu 1983 dvignila na 712 milijard. Tako je dosegla eno tretjino izmenjav med Italijo in Jugoslavijo.

V zvezi s predvidenim zatonom naj omenimo novo petletko 1986-1990, katero so te dni predložili jugoslovanski skupščini, ter nove valutne predpise.

Osnutek odloka za petletko ima štiri dele. Družbeni proizvod naj bi narasel za približno 4%, industrijska proizvodnja za 5%, kmetijstvo za okrog 3%, izvoz blaga in storitev za 6% oziroma uvoza za 5%, zaposlenost v družbenem sektorju za 2%, produktivnost dela za 2 do 3%, družbeni standard za 3 do 4% in povprečni osebni dohodek na delavca za 2 do 3%.

Dolgovi v tujini ostajajo še vedno glavna obveznost jugoslovanskega gospodarstva. Zadolženost naj bi usmerili v gospodarsko sprejemljive okvire. Plačilu zapadle obveznosti v zvezi s tekočim deviznim prilivom naj bi znašale v letu 1990 četrtino celotnega obsega. Porabo tujih sredstev — dodaja odlok — naj bi usmerili zgolj v uresničevanje tistih načrtov, ki bodo zagotavljali rentabilno poslovanje oziroma po kriterijih svetovnega tržišča.

Za konsolidacijo zunanje likvidnosti so sestavili načrt o dolgoročni strategiji zvezni sekretariat za zunanje zadeve, zvezni zavod za družbeno načrtovnje in Narodna banka Jugoslavije.

Gverner Narodne banke je pojasnil, da gre za dokument, ki je sestavni del srednjeročnega načrta za razvoj države, mor-

da celo njegov najpomembnejši del. Potrebno je dinamično povečanje proizvodnje in izvoza. Zdaj gre za odplačevanje dolgov v tujini kar 40 do 45% deviznega priliva ter naj bi do konca desetletja to zmanjšali na 25%.

Skupščinskemu odboru za gospodarske odnose s tujino, na katerem je govoril guverner, so predložili tudi poročilo o letošnjih gibanjih obmejne trgovine z Italijo. Ta je junija — pravi poročilo — dosegla že tolikšen obseg, da bi jo morali po novih predpisih do konca leta tako rekoč ustaviti. Zaradi tega je zvezni izvršni svet sprejel odlok, ki dovoljuje dalje obmejno trgovino z Italijo, a morajo podjetja v prometu preko 15% celotnih italijansko-jugoslovanskih izmenjav poravnati tudi devizne obveznosti do družbe.

Agencija Tanjug trdi, da so se obmejne trgovinske izmenjave v prvem polletju letos po tržaškem avtonomnem računu povečale za 62% (na 342,6 milijarde lir) ter po goriškem avtonomnem računu za 66,6% (na 149,8 milijarde lir).

Ta obseg daleč presega dovoljenih 15 odstotkov, ki so bili določeni z valutnim odlokom iz letošnjega aprila. Po tem odloku je treba tudi v obmejni trgovini preiti s kompenzacij na devizni priliv, katerega Jugoslavija potrebuje za plačevanje dolgov v tujini. K temu odloku so priganjala zvezno vlado tudi podjetja, ki ne sodelujejo v obmejni trgovini.

Zaradi teh jugoslovanskih omejitev je nastal zastoj v italijanskem obmejnem izvozu v Jugoslavijo. V prvih 10 dneh julija so italijanska podjetja v Trstu predložila samo 44 prošenj za izvoz v Jugoslavijo, medtem ko je bilo teh prošenj v istem času

dalje na 8. strani ■

LIPA - drevo življenja

OOOO JOŽKO ŠAVLI OOOOOOOOOOOOOOOO 13 OOOOO

In vendar že dejstvo, da se ogrski kralj Matija Korvin ni bojeval le proti Turkom, marveč tudi proti cesarju Frideriku III., zasedel celo Dunaj in hudo pustošil tudi po slovenskih deželah, govori v prid temu, da slovensko ljudstvo niti samega imena za svojega narodnega junaka ni moglo prevzeti po divjem ogrskem vladarju. Mnogo bolj je verjetno, da je legendarnemu kralju Slovencev posodil svoje ime kmet Matjaž, voditelj kmečke vojske, ki je leta 1478 pričakal Turke ob vhodu na Koroško pri Vratih in bila pobita. 130) Uničena ljudska vojska, ki ni mogla obvarovati dežele, vendar bo nekoč pod mogočnim voditeljem znova prišla in rešila deželo, povsem odgovarja preoškem duhu ljudskih legend.

Ostaja pa še vedno nejasno, katera zgodovinska osebnost bi bila lahko Kralj Matjaž, zakaj njegov lik je mnogo starejši od časov turških bojev. Preden pa odgovorimo na to vprašanje, se moramo poglobiti v vsebino in v simboliko matjaževskih zgodb.

Med najbolj razširjene pesmi, v katerih Kralj Matjaž nastopa, so tiste, ki opevajo njegove boje s Turki. Ljudska pesem, ki raznolike dogodke navadno poenostavlja v tekočo zgodbo, je obdobje turških vojska, odločilnih za sam obstoj slovenskega naroda, simbolično upodobila v življenjski zgodbi Matjaža, kar se najbolj izrazito odraža v pesmi »Kralj Matjaž reši svojo nevesto«. 131) Zgodovinsko dogajanje, ki ga ta pesem poseblja, je strašna stiska slovenskega naroda, ki je bil prepuščen sam sebi ob turških napadih v 15. in 16. stol. Toda postopoma se je pripravil na boj in se Turku zoperstavil.

Matjaž, komaj poročen, mora na vojsko. Ko se končno vrne, ne najde več doma svoje mlade žene Alenčice, ker so jo ugrabili Turki. Takoj se poda za njo naravnost v Turčijo. In na tem mestu se v pesmi pojavi značilen prizor pod lipo.

Na sréd Turčije glóboke,
stoje tri lipe zélene.

Pod eno kónjče stavijo,
na raj se mi pripravljajo.
Pod drugo raj prodajajo,
pod tretjo kroglo rajajo.

Matjaž, po turško napravljen, si za cekin kupi ples in si za plesalko izbere Alenčico ter se ji da spoznati. Potem pa jo bliskovito zavihti na konja in z njo urno oddirja proti domu.

Po svojem nastanku sodi ta balada še v čase križarskih vojska (12. stol.) ali še bolj nazaj, zakaj v njeni predhodnici je kot ugrabitelj nastopal namesto Turka Saracen. 132) V tej enačici je njeno ozadje v zgodovinskih dogodkih: hrabrost slovenskih ljudi v bojih s turško velesilo; vzdržali so napade, se s turškimi četami pogosto spopadli, jih porazili, pa tudi vdrli za njimi v Bosno ter rešili ujetnike in bojni plen. 133)

Prizor, v katerem Matjaž z Alenčico zapleše pod lipo, kaže spontano na življenjsko moč mladega para, posredno pa tudi samega slovenskega naroda, čigar usodo posebljajo matjaževski dogodki.

Da so zgodbe o Matjažu, čeprav ne njegovo ime, mnogo starejše od obdobja bojev s Turki, je razvidno tudi iz pesmi »Smrt kralja Matjaža«, 134) ki umira »na postelji pod lipico« zaradi ran, katere mu je pri-

Iz naše preteklosti

RENČE.

Naši snoparji so v težkem položaju. Še le zadnje drž. zb. volitve so nam povedale, da imamo razum treznomislečih, tudi zelo omahljive ljudi. Zelo občuten udarec so nam prizadeli v onem usodnem trenutku. Začudili smo se zlasti nad postopanjem onih gospodov, do katerih smo gojili dolga leta vse naše zaupanje ter nikdar dvomili nad njihovo odkritosrčnostjo in ljubeznijo do nas, nikdar ukrepali brez njih nasvetov i. t. d. Toda ravno pri njih smo doživeli v onem usodnem trenutku, ko je bilo treba pokazati svojo značajnost, bridko razočaranje. Obrnili so nam hrbet in krenili v nasprotni tabor ter nas pustili na cedilu. Globoko smo jih obžalovali, ko smo jih videli celo v tuji službi, v službi snoparskih agentev. Ko smo pa njihovo delo opazovali smo razumeli, da jih goni le gola sebičnost.

Že se pa zavedajo svojih grdih dejanj, uvideli so, da jim ta služba ni pristojala, kajti na vesti imajo tudi mnogo žrtev, ki so jim slepo sledile. Umevno, da so se začeli pred nami sramovati. Zavedajo se, da so s svojimi dejanji zatajili svoj narodni ponos in zapravili globoko spoštovanje, ki so ga uživali med nami. Predobro vedo tudi vsi trezni Italijani, da se taki značajneži pritepejo v njih tabor le iz kakih koristolovskih namenov. Zato se tudi ne čudimo, kako jih njihovi značajnosti primereno častijo in plačujejo.

KONCERT V DORNBERGU.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici priredi v nedeljo, dne 20. t. m. ob 15.30 v čitalniški dvorani v Dornbergu koncert, na katerem bosta sodelovala tudi operni pevec iz Ljubljane, tenorist g. Ciril Bratuž in kapelnik ljubljanske opere g. Anton Neffat. Pevski zbor bo pel devet skladb,

ki jih je izvajal na svojih dosedanjih koncertih v Gorici. Vzpored objavimo prihodnjič. Priporočamo Dornberžanom in okoličanom, da podprejo društvo s čim številnejšim obiskom njegove prireditve.

SLOVENCEM V PODGORI IN ŠT. PETRU!

Na zadnji seji občinskega sveta v Gorici smo čuli, da se hočeta slovenski občini Podgora in Šempeter **prostovoljno** združiti z Gorico. Tako sta pisala goriški občini komisarja Galleusig in Marinič.

Dve prašanji vam stavimo: Ali sme občinski komisar odločati o tako važni zadevi kot je združitev občin? Ne, o tem sme sklepati le redni občinski svet z županom na čelu. Drugo vprašanje: ali bo za slovenske okoličane koristno, če zgubijo domačega župana, domače občinsko gospodarstvo, ako izgubijo pravico, da sami odločajo v domači občini? Ali je to koristno?

Mi Slovenci mesta Gorice vam znamo povedati, kako se godi Slovincem pod vladno magistratne klike. Slovenec plača — mestna klika deli denar, Slovincem kamen, drugim kruh. V Gorici je 8000 Slovincem: imamo le dva slovenska razreda mestne ljudske šole; za Slovence ni službe v mestnih podjetjih, za Slovence magistratve le, ko nas stiska z občinskimi davščinami. Sedaj bi ta mestna magistratna klika rada postavila še tri samostojne slovenske občine pod svoj jarem. Okoličani, branite svoje gospodarske koristi, držite domačo občino po koncu, ker dokler imate lastno občino, boste še kedaj gospodarji v njej! Ta nasvet vam dajemo mi mestni Slovenci, ki že petdeset let, grenko izkušamo, kako trda je vlada magistratne klike.

Slovinci iz mesta.

Goriška straža, 14.7.1924

RAZOROŽITVENA POGAJANJA NA DUNAJU

Zaradi poletnih počitnic so od prejšnjega tedna prekinjena tudi dunajska razorožitvena pogajanja o konvencionalni oborožitvi. To so bila sedaj edina razorožitvena pogajanja med Vzhodom in Zahodom, potem ko so Sovjeti zapustili ženevske razgovore o strateški oborožitvi in o evropskih izstrelkih. Predstavniki Atlantske zveze in Varšavskega pakta se bodo znova sestali septembra, da bi nadaljevali pogovore, ki se vlečejo že enajst let. Tudi zadnja sklepna seja ni bila nič kaj obetavna. Obe strani sta si namreč izmenjali medsebojne obtožbe. Glavne težave, s katerimi se morajo na dunajski konferenci spoprijemati, predstavljajo različna vrednotenja števila vojakov obeh blokov po raznih evropskih državah.

ZA VARNOST CESTNEGA PROMETA

Glavni poveljnik policije Porpora je odredil, naj se od nedelje, 15. t. m. dalje, po vsej državi izvaja tako imenovani poletni načrt, katerega glavni cilj je preprečiti, da bi ob sobotah in nedeljah ter ob prazničnih dneh ter dan pred praznikom po italijanskih cestah krožili tovornjaki. Načrt med drugim predvideva, da prometna policija pospremi tovornjake, ki krožijo ob prazničnih dneh ter dan pred praznikom, na posebna postajališča, kjer jih s pomočjo posebnih priprav natančno pregledajo.

»BOOM« ITALIJANSKO- JUGOSLOVANSKE OBMEJNE TRGOVINE V ZATONU

■ nadaljevanje s 7. strani

lani 230. Nekoliko boljši je položaj na Goriškem.

Na tržaškem avtonomnem računu je zdaj 39 milijard lir neporabljenega denarja za izvoz v Jugoslavijo ter na goriškem računu 35 milijard lir.

E. V.

zadejal španski kralj. Omemba španskega t. j. mavrskega kralja prav tako kaže na čas križarskih zgodb. Lipa nad umirajočim kraljem pa izkazuje svojo vlogo mističnega drevesa večnega življenja. Kasneje namreč odsev večnosti v podobi lipe že zbledi in ostane le še zemeljsko življenje.

Značilna za lipo in njeno simboliko je v prizorih iz slovenskih ljudskih pesmi okolnost, da se ne pojavlja ob kraljeviču Marku, (135) čigar osebnost je s hrvaškega in srbskega prostora zašla v slovensko pripovedno pesem in prevzela matjaževe poteze. Lipa pa je v tem primeru izostala.

V ljudski pesmi o Matjažu so torej v ozadju dogodki iz slovenske zgodovine. Toda če upoštevamo tudi pripovedke o tem bajeslovnem slovenskem kralju, spoznamo še mnogo več. *Kralj Matjaž pooseblja slovenski narod in njegovo zgodovino.* — Preprost slovenski človek, sposoben globokih mističnih doživetij, kot jih je izrazil v pesmih s prizori o Evharistiji in o Mariji, je znal tudi vso razgibanost lastne zgodovine upodobiti v osebnosti legendarnega kralja. Na videz nepovezane Matjaževe zgodbe se na temelju zgodovinskega dogajanja strnejo v poenoteno pripoved, (136) v kateri igra glavno vlogo slovenski narod sam.

Matjaž je ajdovski kralj, vedno zmaguje na bojnem polju in vse premaga, dokler v svoji prevzetnosti ne napove boja samemu Bogu. Zato ga zadene zaslužena kazen. Na bojnem polju, kjer stoji lipa, je dokončno poražen, saj mu ostane samo toliko vojakov živih, da najdejo vsi skupaj prostor v senci te lipe.

S preostalimi vojaki se Matjaž umakne v goro, ki se zagrne nad njimi in jih zapre v votlino. Odslej spiyo kralj in njegovi zvesti v gorski votlini ob kamniti mizi. Kralju pa rase dolga brada in se ovija okoli mize. Ko se bo ovila devetkrat, bo prišel njegov čas in se bo prebudil.

To se bo zgodilo tedaj, ko bo na svetu največja stiska, prišle bodo vsakovrstne nadloge in draginja bo prekipela do viška. Vera bo opešala in na tri koroške gore, Šentkrištofovo, Šenturško in Šentlensko ne bo poromal več noben romar. Pa tudi na Sv. Višarje ne. Antikrist bo premagal cel svet in zavladal nad njim. Slovenskih rodoljubov bo ostalo le še toliko, da se bodo razvrstili v senci ene same lipe.

Ko bo torej prišel Matjažev čas, bo na božični večer zrasla pred njegovo votlino lipa. Ozelenela bo in zacvetela tako sladko, da bo vso okolico napolnila s prijetno

vonjavo. Cvetela pa bo samo eno uro, od polnoči do ene, nato se bo posušila.

Toda prebujeni Kralj Matjaž bo medtem potegnil svoj meč iz nožnice in zbudil svojo vojsko. Peljal bo vojake iz votline v boj zoper sovražnike krščanske vere in slovenskega ljudstva. Duh lipovega cvetja bo krepil v boju utrujene vojščake in ranjence v hipu ozdravljajal. Mlačen veter bo navdihnil ljudi, da se bodo pridružili Matjaževi vojski. Zbirališče bo pri košati lipi, odkoder bodo šli v boj za staro vero in pravico. Matjaževa vojska bo tolikšna, da bi mogla morje posušiti, zakaj vsi bodo prišli za orožje, mladi in stari.

(dalje prihodnjič)

130) J. Gruden, Zgodovina slovenskega naroda, Celovec 1913, str. 348

S. Vuga, Kralj Matjaž — ampak s Kokovega, Srečanja, N. Gorica 1973, št. 41/42, str. 28-9

131) K. Strekelj, itm., št. 1-8

132) I. Grafenauer, Narodno pesništvo (Narodopisje Slovencev II), Ljubljana 1952, str. 42

133) J. Gruden, itm., str. 338-52

134) K. Strekelj, itm., št. 11, 12

135) K. Strekelj, itm., št. 39-52

I. Grafenauer, itm., str. 43

136) I. Grafenauer, Slovenske pripovedke o kralju Matjažu, Ljubljana 1951, str. 97, 172, 260 — enačice 17, 18, 20